

САОПШТЕЊЕ

3С71

број 224 - год. LXI, 08.08.2011.

Статистика животне средине

СРБ224 3С71 080811

Потрошња опасних хемикалија, 2009. и 2010.

– Претходни резултати –

Саопштење садржи изабране статистичке податке о количини потрошених опасних хемикалија у Републици Србији у 2009. и 2010. години према изабраним областима делатности и класама токсичности.

Укупна количина потрошених опасних хемикалија у 2010. години већа је за 35,5% у односу на референтни период 2009. године. Посматрано по секторима, у 2010. години у односу на 2009. годину, у сектору Рударство остварен је раст од 12,9%, у сектору Прерађивачка индустрија остварен је раст од 36,2%, а у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром забележен је пад од 3,6%.

У области Производња хемикалија и хемијских производа потрошена количина опасних хемикалија у 2010. години већа је за 36,1% у односу на референтни период 2009. године, а у области Производња основних метала потрошена количина опасних хемикалија у 2010. години већа је за 44,2% у односу на исти период 2009.

Табела 1. Утрошена количина хемикалија, по областима делатности, 2009. и 2010.

	Потрошена количина хемикалија ¹⁾ у тонама	
	2009	2010
Република Србија	429 391	581 887
Рударство	931	1 052
Прерађивачка индустрија	421 668	574 287
Производња прехранбених производа	17 404	21 731
Производња пића	12 557	13 963
Производња папира и производа од папира	1 144	509
Штампање и умножавање аудио и видео записа	859	579
Производња кокса и деривата нафте	5 446	5 525
Производња хемикалија и хемијских производа	320 722	436 678
Производња основних фармацеутских производа и препарата	673	646
Производња производа од гуме и пластике	6 327	11 410
Производња производа од неметалних минерала	642	1 441
Производња основних метала	46 292	66 742
Производња металних производа, осим машина	1 642	1 926
Производња електричне опреме	5 907	10 713
Производња моторних возила и приколица	566	510
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	6 792	6 548

¹⁾ Укључена је потрошња ацикличних и ароматичних уља.

У сектору Прерађивачка индустрија у 2009. години укупно је утрошено 421 668 тона хемикалија, од којих је, према степену токсичности, у класи канцерогених, мутагених и токсичних по репродукцију (А) утрошено 6,24% хемикалија, хронично токсичних (В) 2,99%, веома токсичних (С) 24,72%, токсичних (Д) 50,71% и штетних (Е) 15,34%.

У сектору Прерађивачка индустрија у 2010. години укупно је утрошено 574 287 тона хемикалија, од којих је, према степену токсичности, у класи канцерогених, мутагених и токсичних по репродукцију (А) утрошено 5,39%, хронично токсичних (В) 2,50%, веома токсичних (С) 30,44%, токсичних (Д) 48,86% и штетних (Е) 12,80%.

У укупној количини потрошених хемикалија у 2010. години, у сектору Прерађивачка индустрија забележен је пораст потрошње опасних хемикалија у класи веома токсичних хемикалија (С) од 67,69% у односу на исти период 2009.

Табела 2. Потрошња хемикалија¹⁾, према класи токсичности (А–Е), 2009.

у тонама

	Укупно	Класа токсичности				
		А	В	С	Д	Е
Република Србија	429 391	27 677	12 883	106 123	218 009	64 698
Рударство	931	606	286	22	15	1
Прерађивачка индустрија	421 668	26 324	12 595	104 253	213 822	64 674
Производња прехранбених производа	17 404	759	123	7 634	8 876	12
Производња пића	12 557	44	51	2 147	764	9 551
Производња папира и производа од папира	1 144	535	1	132	445	31
Штампање и умножавање аудио и видео записа	859	791	2	1	1	64
Производња кокса и деривата нафте	5 446	2 570	0	587	599	1 690
Производња хемикалија и хемијских производа	320 722	13 704	11 210	86 223	163 559	46 025
Производња основних фармацеутских производа и препарата	673	5	7	118	427	116
Производња производа од гуме и пластике	6 327	405	8	14	3 238	2 661
Производња производа од неметалних минерала	641	97	18	5	56	465
Производња основних метала	46 292	4 880	9	3 125	35 276	3 002
Производња металних производа, осим машина	1 642	953	22	134	267	266
Производња електричне опреме	5 907	810	852	3 973	82	189
Производња моторних возила и приколица	566	186	209	13	42	116
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	6 792	748	2	1 849	4 171	22

¹⁾ Укључена је потрошња ацикличних и ароматичних уља.

Табела 3. Потрошња хемикалија¹⁾, према класи токсичности (А–Е), 2010.

у тонама

	Укупно	Класа токсичности				
		А	В	С	Д	Е
Република Србија	581 887	32 354	14 627	176 977	284 375	73 555
Рударство	1 052	685	251	26	88	2
Прерађивачка индустрија	574 287	30 951	14 374	174 827	280 608	73 527
Производња прехранбених производа	21 731	648	241	9 865	10 950	27
Производња пића	13 963	44	42	2 501	847	10 528
Производња папира и производа од папира	509	39	0	261	171	38
Штампање и умножавање аудио и видео записа	579	508	4	2	0	65
Производња кокса и деривата нафте	5 525	2 504	0	1 907	636	478
Производња хемикалија и хемијских производа	436 678	17 798	12 495	147 049	207 613	51 722
Производња основних фармацеутских производа и препарата	646	5	7	57	458	119
Производња производа од гуме и пластике	11 410	1 462	9	169	4 485	5 285
Производња производа од неметалних минерала	1 441	180	355	12	65	829
Производња основних метала	66 742	5 244	6	3 608	54 712	3 172
Производња металних производа, осим машина	1 926	1 013	18	140	303	452
Производња електричне опреме	10 713	537	1 010	8 922	60	184
Производња моторних возила и приколица	510	184	104	17	66	139
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	6 548	717	3	2 123	3 679	26

¹⁾ Укључена је потрошња ацикличних и ароматичних уља.

Методолошка објашњења

Објављени подаци прикупљени су редовним статистичким истраживањем о потрошњи хемикалија.

Дата листа опасних хемикалија састављена је на основу својстава хемикалија које утичу на живот и здравље људи.

Према степену токсичности извршена је класификација опасних хемикалија на пет класа: класа А – канцерогене, мутагене и токсичне по репродукцију, класа В – хронично токсичне (нпр. сензибилизација итд.), класа С – веома токсичне, класа D – токсичне и класа Е – штетне.

Канцерогена хемикалија јесте хемикалија која, ако се удише, прогута или продре кроз кожу, може да изазове рак или повећа могућност његовог настанка.

Мутагена хемикалија јесте хемикалија која, ако се удише, прогута или апсорбује кроз кожу, може да изазове наследне генетске промене или повећа могућност њиховог настанка.

Хемикалија токсична по репродукцију јесте хемикалија која, ако се удише, прогута или апсорбује кроз кожу, може да изазове ненаследне штетне ефекте код потомства и/или ослаби мушке или женске репродуктивне функције, односно да ослаби њихову способност или да повећа могућност њиховог настанка.

Хемикалија која изазива сензибилизацију јесте хемикалија која, ако се удише или продире кроз кожу, може да изазове реакцију преосетљивости, а дуже излагање тој хемикалији може да изазове карактеристичне штетне ефекте.

Веома токсична хемикалија јесте хемикалија која у веома малим количинама, ако се удише, прогута или апсорбује кроз кожу, изазива смрт, акутно или хронично оштећење здравља.

Токсична хемикалија јесте хемикалија која у малим количинама, ако се удише, прогута или апсорбује кроз кожу, изазива смрт, акутно или хронично оштећење здравља.

Штетна хемикалија јесте хемикалија која, ако се удише, прогута или апсорбује кроз кожу, изазива смрт, акутно или хронично оштећење здравља.

Листа хемикалија је у складу са Уредбом о регистрацији, евалуацији и ауторизацији хемикалија 1907/06 (REACH – Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemical substances).

Детаљнији приказ методологија доступан је на веб-страни РЗС-а:

<http://webzrs.stat.gov.rs/WebSite/userFiles/file/Zivotna%20sredina/SMET8/SMET011110C.pdf>

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохију, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).